Jak uleviti této bídě? Snad poskytováním podpor a založením kolejí. Obyčejně při zodpovědění podobných otázek rozvíří se plno námitek o účelnosti materielní pomoci studujícím a podpora nabývá rázu almužny z milosti.

Bylo by nejlépe nalézti fond příjmů, jejž by si uživatel sám založil a nebyl by zároveň odváděn od svého povolání. Zřídily by se veřejné poradny právní, pro jednotlivá odvětví právnictví, vedené profesorem za účasti posluchačů, kteří by byli za své úkony honorováni.

Nepovstala by v podobných ústavech konkurence advokátům; na „kliniku právní" přicházeli by méně majetní. Vždyť často uvede se mnohý ve spletité postavení z obavy přede dveřmi advokátní kanceláře. Za mírný poplatek dostalo by se mu odborné rady u poradce, vyhraněného pro určitý obor. Naopak poradna právní odváděla by advokátům i úřadům nepohodlné návštěvníky, kteří s každou maličkostí uchylují se k odborníku.

Provádění právních norem nespočívalo by pouze v rukou praktiků. „Klinika právní" by s lepším výsledkem uváděla v život nový zákon, vzala by na potaz jak theorii, tak i veškeré dotčené zájmy, vydávala by závažná rozřešení v obtížných otázkách i odborníkům.

Studujícím práv byl by záhy umožněn styk s vnějším světem ve vlastním oboru, seznali by skutečné případy, z nichž právo vyrostlo, snáze by vnikli do abstraktní vědy. Po skončení studia vstupovali by do života právníci-odborníci, kteří spoléhají na své vědomosti a dovedou jich též použíti a nedali by se zlákati jakýmkoli pramenem příjmů, jen když dosáhli svého cíle — titulu doktora práv.

J. Friedlender.

Literatura a zprávy.

Evolution historique de l'Etat Tchéco-Slovaque par Jean Kapras, docteur en droit, professeur à l'université de Prague. — Mesceilanea de la République Tchéco-Slovaque. Recueil de publications éditées par „Le Rapport Quotidien", journal officiel de la République T.-S. — Prague 1919. Imprimerie „Politika". 12°. Stran 17 a mapa historického vývoje českého státu. — Francouzská brožura prof. Kaprasa je psána k informaci ciziny, které dokazuje oprávněnost našich historických nároků. Stručně líčí základní rysy historického vývoje českého státu, při čemž všímá si i hlavních teritoriálních změn jednotlivých zemí. Stejně stručně vzpomenuto i osudů Slovenska. Autor ukazuje, že r. 1306 se zdálo, že stát český se rozdělí v samostatné Čechy a samostatnou Moravu. Jen pevné vládě Lucemburků — o nichž vhodně zdůrazňuje, že byli původem Němci, ale smyšlením a kulturou Francouzi — podařilo se udržeti jednotu. Odkrývá, kolikrát již Poláci se obohatili na úkor našeho státu. Využivše vnitřních bouří válek husitských, zmocnili se Severska, Zátorska a Osvětimska. Když Habsburkové při prvním dělení Polska obdrželi — jako králové čeští — Zátorsko a Osvětimsko, nepřipojili je k zemím českým, ale k Haliči. Trpce žaluje na Habsburky a jejich ubohou zahraniční politiku, která způsobila českému státu škody nenapravitelné, z nichž nejbolestnější bylo ulou-

pení Slezska. Posléze vítá československý stát, který překonav absolutismus války světové, dnes spolu se Slovenskem povstává, aby zaujal místo v hranicích, „opírajících se o spravedlivé právo, jak ze stanoviska historického, tak etnografického". — Dílko je velmi stručné, což však vzhledem k jeho účelu je i jeho předností. Přiložená barevná mapa, kreslená J. Hockem, je názorným doplňkem textu. Cizina i česká veřejnost s radostí přijmou tuto práci z pera předního člena naší mírové delegace. Šejhar.

Zd. Wirth: **Karolinum před přestavbou v roce 1718.** Památ. Arch. XXXI. (1919.) Seš. 2.—3., str. 58—59 a příl. — Známý historik umění uveřejňuje některé zajímavosti o původním stavu Karolina před přestavbou r. 1718, již navrhli a provedli stavitel Fr. Maxmil. Kaňka a tesař Jan Fil. Knap ze Starého města. Studie pracovaná na základě dochovaných listin a nákresů v místodržitelském archivu bude zajímati ty, kdož touží poznati, jak byla kdysi umístěna právnická fakulta. Proto ji zaznamenáváme. Ča.

T. G. Masaryk, **Přechod ze školy střední na školu vysokou.** (Přednáška pro abiturienty a mladé akademiky.) Druhé autorisované vydání. V Praze 1919. Nákladem Stud. org. Nár. Dem. Cena 80 hal. Stran 14. Knihovna Studentské organisace Ml. gen. Nár. Dem. sv. I. — Přednáška pronesená dne 3. listopadu 1912 v přednáškovém cyklu pro mladé akademiky, pořádaném Studentskou organisací české strany pokrokové, má pro nás dodnes nemalý význam. Vynikající paedagog mluví otevřeně a upřímně k českému studentstvu. Ničeho netají. Naopak přímo ukazuje stinné stránky života a odkrývá hrozící nebezpečí. Svou řečí nabádá mladé lidi k myšlení a samostatným úsudkům. Ač uznává, že přechod ze střední na vysokou školu je hlavně venkovským studentům — ocitnuvším se ve zcela jiném prostředí — věcí obtížnou, ukazuje na dvojitý cíl našich vysokých škol: vědeckou práci a přípravu k praktickému životu a vyvozuje, že u každého a v každém oboru není tomu tak. Nováčkům mnohé usnadní styk se staršími. Významná je rada, kterou náš president klade na první místo: Navštěvovat hned od počátku přednášky, a to i tehdy, byl-li jimi posluchač sklamán. Studovati nejen z lit. přednášek, ale hlavně z knih. „Jak to vypadá v hlavě člověka, který za 4 léta knihy skutečně neměl v ruce jen lejstra!" Doporučuje disputace, neb přednášky kolegů v odb. student. spolcích. Hlavní důraz klade na živý styk s profesory. Ukazuje, že někdy půl hodiny rozmluvy s profesorem poskytne mladému pracovníku víc, než přednášky za půl semestru. Mnohému se snad zdá podivným, že autor doporučuje vysokým studentům školáctví, jak sám říká. Rozumí tím vedle pravidelné návštěvy přednášek hlavně koloquia, a to i tehdy, kdy jich není pro praktický účel potřeba. V každé zkoušce je mu cosi školáckého, ale nicméně je povinností každého, aby své řádně a co nejdříve vykonal. Nejen pro jejich chlebový význam, ale určitý cíl má každý sledovat. „Dobrými praktiky budete, budete-li míti dobrou theorii", praví k naší mládeži, která dnes bohužel v hromadném podceňování theorie vidí něco amerikánského. — Odkývá nejednu slabinu našeho života. Ukazuje na smutný zjev, v Čechách obvyklý, že lidé by se nejraději rodili již s pensijním archem. Varuje studentstvo před zbytečným vysedáním v hostincích a kavárnách. Nabádá k tělocviku, sportu — „slunko a vzduch potřebujete, ne Ferdinandku" — slušné zábavě a také spolkaření. Nestaví se proti účasti studentstva v politických stranách. Naopak! Musí však být k tomu potřebné theoretické vzdělání.

Kniha Masarykova měla by přijít do ruky nejen všem abiturientům, ale i mnohým starším akademikům. Studentská organisace Národní Demokracie vykonala umožněním druhého vydání práci jistě záslužbou. Šejhar.

Fr. Modráček: Nauka a politické zásady pokrokového socialismu. Nemůžeme o knize referovati jako o díle vědeckém. Jest to brožura

spíše agitační — populární — a to vědomě. Můžeme říci — ovšem že abstrahujeme ode všeho politického stranictví — že je to jedna z brožur posledních dnů — které nejlépe popularisují vědecké zásady. Platí to hlavně o oddíle II., kde komplikované theorie politicko-hospodářské (vědecky sestavené v Samosprávě práce) jsou popularisovány tak, že jsou vskutku přístupny i čtenáři bez jakékoliv theoretické průpravy. —a.

Dokumenty našeho osvobození... uspořádal Cyrill Merhout — Praha — 1919 — B. Kočí — 16⁰ — str. 234 — K 7.20. — „Právn. a polit. Příručky" sv. 4. — C. Merhout uveřejnil ještě za dob našeho útisku v tomtéž nakladatelství „Tři projevy národa českého", jakožto doklady k boji o naši samostatnost. Nyní pak vydává tuto knížku. Jest to první u nás pokus o podobnou edici, a proto musíme shovívavě přehlédnouti leckterá errata, a těšiti se nadějí, že se nám brzy dostane kritického vydání pramenů k historii našeho osvobození. Jest jen litovati, jednak že nebyly dány do volného prodeje „Diplomatické dokumenty o československém státu" — Paris — 1918. — Imprimé slave 182., Rue du Faubonig Saint — Martin. — 16⁰ — str. 56.) a jednak že nakladatelství Merhoutových dokumentů věnovalo tak málo péče a dalo mu tak bídnou úpravu.

NAŠE SEMINÁŘE.*)

Seminář prof. Stiebra z dějin práva německého, resp. z dějin veřejného práva ve střední Evropě. Prof. Stieber koná svůj seminář v letním semestru. Probírá vždy některou zajímavou dosud n e ř e š e n o u otázku z právních dějin, a sice buď z práva veřejného neb soukromého. Probírány byly na př. „Říšské deputace v Německu", neb „Působení českého živlu na správu říše německé za Lucemburků." Účastníkům semináře připadne úkol dospěti k vyřešení daného úkolu. Látka jest rozdělena mezi účastníky tím způsobem, že každému jest svěřena určitá „kapitola" celé práce. Každý sbírá nejprve literaturu a vyhledává z daných pramenů zprávy o uloženém jemu institutu. Bylo uloženo na př. při tematu uvedeném zde na druhém místě jednomu hledati zmínky o českých úřednících v říši, druhému v královské kanceláři, třetímu o král. radě atd. Nováčkům v semináři přikázán jest jen jednotlivý pramen, v kterém hledají zmínky o tom kterém institutu. Při společné schůzce pak přednášejí jednotlivci svoje poznatky. Poznatky tyto slučují se ku konci v celek a dospívá se k resumé. Metoda tato má svoje určité přednosti. Posluchači nejen se seznamují p ř í m o s prameny právními (s listinami, právními knihami, po př. nabývají i jiných diplomatických poznatků na př. sfragistických), nýbrž učí se i samostatné kritice pramenů, uváděni jsouce k systematických pracím, k nimž síly začátečníka v častých případech nestačí. Společným shrnutím látky pak dospívá se k novým poznatkům, často nečekaným, čímž získává práce v semináři i na své zajímavosti. Rr.

Seminář prof. Mířičky z trestního práva. Jedním z nejlepších seminářů na naši fakultě jest seminář prof. Mířičky. Posluchači jsou zde seznamování se složitými otázkami práva trestního, k nimž nelze přihlédnouti při přednášce. Každému dostane se jiný úkol. Na př. byly probírány úpadkové delikty. Prof. Mířička přikázal každému jednotlivý druh jich, nastínil postup při práci a udal literaturu i prameny. V prvých hodinách semináře probírány byly kratší články a spisy z trestního práva (Kallab), aby posluchači zatím přikázanou látku mohli zpracovati. V nejbližších hodinách práce jednotlivců se přednášely a kritisovaly. Tím posluchači nejen pronikali sami do složitých otázek trestního práva, nýbrž tříbili i samostatnou kritiku. —er.

*) Na tomto místě budou uveřejněny referáty ze všech seminářů, pokud se konaly v roce minulém neb konají v roce letošním ad informandum kolegů mladších.